

Rumburk | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Rumburk Strážný vrch 35 408 01
Okres	Děčín
Katalogové číslo	P 229
Katastrální území	Rumburk
GPS	50° 57' 18.5" 14° 33' 54.7"
Mapová značka	Holandský / Objekt bez technologie
Poloha vůči obci	800 m V od MU
Číslo kulturní památky	29942/5-3865 - jako kaple sv. Jana Křtitele otevřít list NPÚ
Přístupnost	Nepřístupný
Rok stavby	1787
Rok zániku	

Stručný popis

Tento mlýn má výjimečnou historii. Kapli, postavenou v roce 1725 na přání Terezie z Liechtensteinů a z důvodu josefínských reforem zrušenou, koupil v roce 1787 za 211 zl. rumburský obchodník s plátnem Fidelis Salomon. Nechal objekt přestavět na větrný mlýn holandského typu o dvojitým složení a přistavěl i obytné stavení. Historické prameny upozorňují na neobvykle složitou konstrukci mlýna. K jeho provozování byl přizván mlynář až ze Slezska, po jehož smrti už nikdo nedokázal mlýn provozovat. Syn Fidelia Solomona přestal mlít a budovu proměnil v hostinec. Další majitel tesař Franz Marschal se v roce 1841 pokusil provoz mlýna obnovit. Po čtyřech letech však musel mlýn pro dluhy prodat. Roku 1845 objekt koupil soukenický mistr Artl a po opravě ho vrátil církevním účelům. Po válce objekt sloužil jako vojenská hláska, chátral a čekal na zboření. V roce 1959 však převzala objekt do dlouhodobého pronájmu pravoslavná církev, která ho opravila a provozuje dodnes. To, že stavba byla kdysi větrným mlýnem, dnes již připomíná jen informační tabule. Objekt je památkově chráněn jako Kaple sv. Jana Křtitele

Pokorný:

Větrný mlýn na Strážním vrchu (dříve Hutberg nebo Johannisberg) vznikl ze staršího kostelíka, který koupil v roce 1787 rumburský obchodník plátnem Fidelis Salomon a dal jej přestavět na větrný mlýn o 2 složeních.

Pramen (417) připomíná poněkud neobvyklý stavební vývoj : mlýn byl prý vystavěn v holandském typu, ale přestavěn pak na dřevěný (Bockmühle). Mohlo jít vskutku o typ u nás málo známého zařízení. Svědčila by tomu i zpráva, že mlynář byl povolán ze Slezska a když předčasně zemřel, nebyli jeho nástupci s to, uvést mlýn do řádného provozu. Panující tu silný vítr uváděl mlýn do tak rychlého chodu, že rozrušil vnitřní zařízení.

Syn Fidelia Salomona, Samuel, nedal již mlýn obnovit. Budova chátrala, až v roce 1845 byl objekt získán zpět římsko-katolickému farnímu úřadu. Po roce 1945 byla zpusťošena kaple renovována a převzala ji pravoslavná církev k náboženským účelům.

Pomístní název Windmühlberg, vyskytující se v literatuře (418) nebyl potvrzen (417); jako parcely se uvádí č. 796 a 79 (419). (417) GÚ - ČSAV, VM - Č, sdělení odboru pro vnitřní věci rady MěNV v Rumburku z 12.8. 1970, čj. 1757/70.

(418) Die letzten Windmühlen im nordböhmisches-sächsischen Grenzgebiete, Raichenberger Zeitung, Reichenberg, 15.3. 1928, 2-3.

(419) Náměstí má výškový bod 383,92m, výškové body v městě pohybují se kolem 400m (Srovnej Státní mapu 1:5000 - odvozenou, list Varnsdorf 8-4, 1954).

472. RUPRECHTOV, o. Vyškov. Větrný mlýn beraní u čp. 144, asi 400m sz. od obce, vlevo od polní cesty na Kuhlov, kóta 528, trať roku 1834 U srnčí obory, 1930 Pode mlýnem, pč. 169. Postaven roku 1834. Plocha 2 rakouské měřice zakoupeny za 89 zlatých konvenční měny od majitele Račic Jana sv. p. Mundyho. Mlynář byl povinen odváděti do vrchnostenského důchodu ročně 12 zl., jeho nástupci z blízkého příbuzenstva 5% z kupní ceny, vzdělání příbuzní 10%. Vrchnosti, lesnímu personálu a vrchnostenskému služebnictvu v Ruprechtově a Podomí byl povinen šrotovati zdarma. V roce 1844 zaměstnán 1 dělník, ročně zpracováno na jednom složení 200 měřic obilí. Roku 1935 byl v evidenci Památkového úřadu v Brně, 1951 jednáno o

opravách, 1957 se dochovaly již jen zbytky stavby. Maj.: 1834 Jan Sigmund, 1840 Terezie Sigmundová a manžel Karel Hradský, 1874 Pavel Wagner, 1880 František Wagner, Františka, 1928 Josef Sekanina, Marie, 1943 německá branná moc, 1945 (1948) Josef Sekanina, Marie.

Spec. mapa Prossenitz u. Wischau 8-XVI, 1880.- Papežík, Vyškov. kraj. mapa, 1945.- Středisko geodézie Vyškov, katastrální mapy Ruprechtov 1826, 1930.- StA Brno C17, 16949, 146-147 v.: D 9, 2297.- Okresní soud Vyškov, pozemková kniha Ruprechtov, II, 279-280.- KSPPOP Brno, 1985/35, 2127/35, 1551/51.- Vlastivědná příručka soudního okresu vyškovského, 83.- Okresní vlastivědné muzeum Vyškov, kresby Svatopluka Součka č. i. 3952, 3953).- Vorel, Haná, 38.- Vahala, Blanensko a Vyškovsko, 41, 111.- Messnerová, Moravanka, 23.10. 1935 (se snímky obou mlýnů a mlynáře).- Burian, Sborník SLUKO 1951-52, 168., snímek; ČE 1958, 313; Zprávy OVM Vyškov číslo 20, strana 6

Historie

Architektura

Stav nemovitosti

Zcela přestavěn - bez historické hodnoty

Typ

Holandský

Dominantní stavební konstrukce

Zděná - kamenná

Historické prvky

Parametry

Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a pramenyZajímavostiOstatníPhotogalleryZákladní obrázky

Historické fotografie a pohlednice

Obrázky

